

охочих літати так само прекрасно і вільно [6, с. 89].

Одного разу Флетчер на великій швидкості для порятунку життя інших налітає на скелю і розбивається, але не вмирає. Адже тіло - це, перш за все, твоя думка. Він переходить на новий етап свого розвитку, а Джонатану пора йти, і Флетчер це відчуває. Він боїться, що не зможе продовжувати свій шлях без Лівінгстона, що недостатньо сильний і розвинений для цього. Читаючи думки Флетчера в цьому місці книги, я згадала ще одну фразу з «Кишенькового довідника Месії» Річарда Баха: «Не думай, що той, хто впав на тебе з іншого виміру, хоч у чомусь мудріший за тебе. Або він щось зробить краще, ніж міг би ти сам» [5, с. 11].

Книга дійсно чудова. Особисто мене вона змусила переглянути свої життєві цінності, віру в себе, подивитися, чи достатні зусилля, які я докладаю в досягненні своїх цілей. І я зрозуміла, що здатна на більше. Людина - це досконала істота, що володіє розумом, волею, а значить здатне до досягнення воістину надзвичайних вершин.

Річард Бах говорить, що чайка Джонатан Лівінгстон живе в кожному з нас. Я теж бачу його в собі. Це волелюбне істота, що не знає меж і слів «неможливо», «боягузтво», «лінь». Це воістину твердий, упевнений у собі характер, що летить вгору, до зірок, до нескінченності, до досконалості. Я вірю і знаю, що це є в кожному з нас. Просто в когось цього більше, в когось - менше. І це, мабуть, стає визначальною деталлю твого особистого успіху. «Ти можеш мати знання, навіть мати поруч прекрасного Вчителя, але якщо ти не готовий переступити через свій страх, який досить часто не має сенсу, не можеш повірити в себе і підпорядкувати себе Єдиній Цілі, ти не доб'єшся нічого. Адже будь-яка могутня ідея абсолютно чудова і надзвичайно марна, поки ти не вирішиш змусити її працювати.» [1, с. 89].

Ще одна важлива річ, якої вчить книга, - це йти по шляху свого духовного розвитку, незважаючи на думку маси, яка, може бути, просто ще не досягла твого ступеня розвитку або просто ти виявився незрозумілим. Найвірніший шлях - це вдосконалення, пошук Вчителів, які зможуть допомогти тобі в цьому, і не обмежуватися на досягненні будь-якої кінцевої мети, адже досконалість нескінченна.

Я вже не перший раз брала в руки книгу Річарда Баха. «Кишеньковий довідник месії», «Міст через вічність», тепер і «Чайка на ім'я Джонатан Лівінгстон» буквально вражають мою уяву, залишають багато думок, які ще довго не покидають мою голову. Тому біографією автора я зацікавилася вже давно. Річард Бах, нащадок великого композитора, був льотчиком. Його головний герой в книзі «Міст через вічність» теж був льотчиком, люблячим свободу, і він, очевидно, стає прототипом Джонатана Лівінгстона.

Я думаю, що автор, перш за все, в цій сміливій Чайці, пізнав багато, а, головне, свою внутрішню силу, бачить втілення самого себе. Він прагне до цього образу, адже він так і не став успішним, і притча не відразу знайшла крила, не відразу була надрукована.

Є люди, які, подібно до чайки на березі, не прагнуть ні до чого більшого. Я щиро вірю в те, що їх мало. В це хочеться вірити. Тому що я не можу уявити собі тих, хто не шукає відповіді. Є інші, вони не дуже відрізняються, але роблять вигляд, ніби шукають щось, правда скаржаться, що не отримують відповідей, адже вся причина в тому, що вони не ставлять запитань. Є Лівінгстон і Флетчер. Дивіться, забравшись високо-високо на нову вершину, вони не падають вниз, вони продовжують летіти вгору. Я завжди з ними душею і розумом. Вони тримають мій дух сильним, вони роблять його більш мужнім і добрішим, вони вчать літати.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бах Р. Джонатан Лівінгстон, мартин / Ричард Бах ; Пер. З англ. Дмитра Шостака.— К. : KM Publishing, 2016. – 128 с.
2. Бах Р. Единственная [Текст] / Ричард Бах; [пер. с англ.] – М.: София, 2004.– 256 с.
3. Бах Р. Чайка по имени Джонатан Ливингстон [Текст] / Ричард Бах, [пер. с англ. Юни Родман]. – СПб.: Азбука-классика, 2002. – 176 с
4. Парус-77. Сборник литературно-художественных и публицистических произведений для подростков. М.: Молодая гвардия, 1977. С. 266–284.
5. Тулина Л.Е. Без притчи века не изживёшь: Приёмы работы с притчей на уроках развития речи // Русский язык в школе. 1997. № 6. С. 9–15.
6. Туровская М. Три жизни «Чайки по имени Джонатан Ливингстон» / Туровская М.А. - Новосибирск, 1989. - 89-102 с.
7. Назаров А. Е. Творчество Ричарда Баха / А. Е. Назаров. [Электронный ресурс]. – Режим доступа до журн.: <http://www.disserscat.com/content/tvorchestvo-richarda-bakha-spetsifika-formirovaniya-literatumogo-soznaniya-ssha-v-1960-1970>

Кара О.

Науковий керівник – доц. Бабій І. М.

ФОРМУВАННЯ КОЛІРНОЇ ЛЕКСИКИ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

Колір – це конкретна властивість субстанції, яка відображається в нашій свідомості через відчуття. Багато галузей людської діяльності зв'язані з колірними ознаками предметів та явищ: ботаніка, зоологія, медицина, образотворче мистецтво, фарбувальна і текстильна промисловість, транспорт, ливарна справа. Історична стійкість слів даної семантичної категорії обумовлена їх роллю означати життєво необхідні

поняття [7].

У мові художньої літератури активно вживаною є лексика на позначення кольору, яка характеризується багатством семантичної наповненості та виконуваних функцій у контексті твору. У різних мовах існує неоднакова кількість колірних позначень і відповідно різні способи класифікації колірної лексики. Дослідження лексичного складу дуже важливе для аналізу художнього твору та аналізу лінгвостилістичних особливостей ідіостилю письменника.

Актуальність дослідження колірної лексики зумовлена тим, що в сучасному мовознавстві немає наукових праць, які б містили різнобічний лінгвістичний аналіз лексем на позначення кольору. **Мета** нашої розвідки – розглянути формування лексико-семантичної групи назв кольорів у сучасній українській мові.

Відомими дослідниками колірної лексики української мови є А. Критенко, А. Кириченко, О. Дзівак, Н. Сологуб, Л. Пустовіт, С. Єрмоленко, Г. Яворська, В. Ковальська, І. Герасименко, І. Бабій, Л. Масенко, Н. Ленець, О. Нечитайло, Н. Дзюбишин-Мельник, Л. Ставицька та ін.

Категорія назв кольору, як і кожна інша велика категорія лексики, в історії української мови зазнала істотних змін. Зазнавав змін також склад основних назв кольору, хоч і не так часто [7]. Назви кольору в українській мові необхідно досліджувати і в плані синхронії, і в плані діакронії. А. Критенко зауважував, що: «це не така проста справа, як може здаватися на перший погляд, коли мати на увазі такі, приклади, як червоний, білий і т. д. Є ряд слів, що в функції кольору виступають ніби випадково, в образному вживанні, у письменників тощо, і належать, власне кажучи, до мовлення, наприклад, «весняний колір неба» (М. Коцюбинський), «небо... *капустяного кольору*» (О. Гончар), «очиці *кольору щойно переломлених напильників*» (М. Стельмах). Такі індивідуальні вживання слів, очевидно, слід фіксувати окремо. Не завжди ясні в цьому відношенні і назви відтінків: *водяно-зелений* (про хмару – П. Тичина), *небесно-блакитний* і *небесно-синій* («незвичайно *небесно-сині* очі» – О. Гончар); пор. також *чорно - грекий «чорний як грек»* (П. Тичина). З певним застереженням можна віднести до назв кольору назви *джерел світла*: сонце, місяць, зорі, небо, веселка, блискавка, а також назви, характерних кольорових предметів, як золото, фіалка, кров та інші, що служать словесним [4 : 98].

І. М. Бабій зазначає, що серед іменників з колірною семантикою слід розрізняти такі два види: 1) іменники, які передають колір узагальнено, абстрактно, незалежно від предметів – конкретних носіїв кольору: *блакить, синява, жовтизна, зелень*. Вони творяться від відповідних прикметників – кольороназв (голубий – голубінь) [1 : 128]; 2) іменники, які позначають колір через конкретний кольоровий предмет: бурштин, бірюза, срібло, молоко, кров, глина. Ці іменники служать основою для творення прикметників із значенням кольору (золото – золотий, тобто кольору золота) [1 : 129].

Лексико – семантична сфера назв кольорів в українській мові багатогранна за своєю семантикою та словотворчою структурою. У ній знаходимо найрізноманітніші назви на означення основних тонів та безлічі проміжних відтінків, що вказують на різні ступені вияву колірної якості, на інтенсивність колірного тону, змішування кольорів, на колірну ознаку, яку набув предмет у результаті якоїсь дії чи процесу, і на цілий ряд інших ознак. [4 : 129]

Кириченко А. П. зазначає, що всі назви кольорів можна поділити на два найбільш загальні типи: 1. Назви, що означають конкретну колірну якість, наприклад: *синій, синюватий, темно – синій*. 2. Назви, що характеризують кольоровість предмета, не вказуючи, однак, на конкретний характер забарвлення, наприклад: *пістрявий, смугастий, барвистий* [3 : 130].

Колірну лексику розглядають з різних боків. Сьогодні можна вважати доведеним, що сприйняття людиною кольору має достатньо виражений гендерний характер. Дослідження Л. В. Самаріною свідчать, що світ жінки значно багатший за кольором, ніж чоловіка [6].

Американський лінгвіст Дж. Лакофф, вивчаючи гендерні відмінності в мові, зазначає, що жінки використовують більш точні назви кольорів порівняно з протилежною статтю [1]. Жінки віддають перевагу «екзотичнішим» кольороназвам, асоціюючи назву кольору з доволі конкретними предметами навколишньої дійсності [5].

Отже, дослідження колірної лексики є актуальним. Лексико-семантична група назв кольорів становить кількісно і якісно розвинену систему, в яку об'єднуються назви основних кольорів та їх відтінків. До неї входять прості та складні за структурою колірні лексеми.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бабій І. Іменники з колірною семантикою у сучасній українській мові // Наукові записки. Серія: Мовознавство/ І. М. Бабій. – Тернопіль: ТДПУ, 2000. – Вип. II. – С.125 – 132.
2. Бабій І. М. Семантика, структура та стилістичні функції назв кольорів у сучасній українській мові: автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня канд. філол. Наук: спец. 10.02.01 «Українська мова» / І. М. Бабій. – Київ, 1996. – С. 5 – 6.
3. Кириченко А. П. До семантичної характеристики назв кольорів у східно – слов'янських мовах // Питання українського мовознавства. – Кн. IV. – Львів: Вид-во Львів. Держ. ун-ту, 1960. – С. 127- 136.
4. Критенко А. П. Семантична структура назв кольорів в українській мові // Славістичний збірник (укр.

- Комітет славістів). – К.: Вид-во АН УРСР, 1963. – С. 97 – 111.
5. Кудря Оксана Слово із вторинною колірною номінацією та конструкції-кольорохарактеристики в сучасній українській мові(гендерний аспект) // Мовознавчий вісник: Зб. наук. пр. / МОН України. Черкаський нац. університет ім. Б. Хмельницького. – Черкаси: Видавець Чабаненко Ю. – 2010. – Вип. 10. – С. 16.
 6. Самарина Л. В. Особенности женского цветосприятия в традиционной культуре / Л. В. Самарина // Женщина и свобода: пути выбора в мире традиций и перемен: материалы международной конференции 1993г. – М.: 1994. – С. 384.
 7. <http://www.virtual.ks.ua/essays-term-papers-and-diplomas/5811-semantic-description-of-color-vocabulary.html>
 8. Lakoff, R. Extract from Language and Woman's Place/R. Lakoff//The Feminist Critique of Language: a reader / edited by Deborah Cameron. – Great Britain: TJIInternational Ltd, 1998. – P. 244.

Млиновська К.

Науковий керівник – доц. Панчук Г.Д.

ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ ЗАПОЗИЧЕНИХ СЛІВ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ (ЗА МАТЕРІАЛАМИ САЙТУ «СЛОВОТВІР»)

Адаптація іншомовних слів до української мови вважається однією з найскладніших складових процесу освоєння запозиченої лексики. Саме адаптація запозичень і є одним із способів поповнення словникового складу. **Причинами** запозичень є:

- використання термінологічної лексики;
- прагнення деталізувати уявлення про предмет, назва якого вже існує в мові;
- намагання замінити описовий вираз, словосполучення одним словом;
- «данина моді»;
- експресивність та емоційність висловлювання
- новизна звучання;

У мовознавстві проблема збагачення мови численними запозиченнями розглядається у багатьох дослідженнях, присвячених змінам у її лексичному складі. Серед них слід виділити роботи О. Потєбні, І. Огієнка, С. Семчинського, Ю. Жлуктенка, Л. Лисиченко, О. Муромцевої та ін.

Метою статті є аналіз процесу адаптації запозичень в українській мові на матеріалі сайту «Словотвір» (<http://slovotvir.org.ua>). **Актуальність теми** зумовлена недостатньою вивченістю іншомовних компонентів окремих тематичних груп лексики та засобів їх адаптації до української мови.

Однією з найактивніших сфер залучення до української мови нової англійської лексики є мас-медіа. Саме тому зі всіх тем (22), які представлені на цьому сайті, ми обрали саме мову реклами та ЗМІ. Аналізуючи запозичені слова в категорії «Медіа», ми виявили, що в більшості у мову проникають іменники: *instagram, self-sustainable, аватар, адаптер, белфі, вай-фай, гейтспіч, профайл, пружлінк, рекап, ресивер, римейк, софт, спам, спойлер* та ін. Наступними за чисельністю є прикметники: *інтерактивний, компаративний, негативний, позитивний, публічний, приватний, унікальний*. Ще менше, ніж прикметників, запозичено дієслів: *unlike, апнути, загулити, скропити, тролити, рекаст*. Чимало слів іншомовного походження у лексичному складі носії мови відтворюють (транскрибують чи транслітерують) інтуїтивно і на власний розсуд, без жодних орфографічних чи орфоепічних норм, як-от: *бріф, діджитал, тач-скрін, контент, тайм лапс, копірайтер, хеймер*. Значна частина естраджизмів (запозичень з іноземних мов) узагалі не транслітерована українською (*mobile application, browser* та інші).

Пропонуємо детальніший огляд вищезазначених слів та їх відповідників у контексті їх значення і доцільності вживання наведених відповідників (перше, виділене слово, взяте як допустиме).

Аватар (англ. – avatar втілення бога у фізичній формі) – це маленьке зображення, картинка або фотографія, яка використовується у соціальних мережах і розташовується поряд з іменем користувача. **Адаптація:** транслітерація. **Відповідники:** *мармизка, образок, личина, світлина, пискарік, писок*. Слово *мармизка* взяте як допустиме через те, що означає лице. Використовується в жартівливій формі. Ми вважаємо, що такий варіант допустимий, та не кожен погодиться, що має *мармизу*, а не обличчя. Інші відповідники теж не зовсім вдалі, адже слово *образок* звучить добре, але має загальноуживане інше значення, *світлина* – вдале слово, але *світлина* – це будь-яке фото, не обов'язково *аватарка*, та не завжди *аватарка* є світлиною, іноді це малюнок. Лексему *парусна* М. Гоголь вживав зі значенням зображення чорта, у котре неодмінно треба було справжньому християнину плюнути. **Приклад вживання:** Моя подруга поставила аватар у Facebook з її молодшою сестричкою.

Селфі (англ. selfie; self – сам, само) – вид фотографії, автопортрет, зроблений за допомогою камери смартфона, фотоапарата чи веб-камери. **Адаптація:** транслітерація. **Відповідники:** *самознімка, себешечка, самосвітлик, самусь, самофотка, себейка, себеишка, самоклац, себенька, себеклац, себенчик, себина*. Слово *самознімка* взяте як допустиме через те, що утворене складанням слів сам+знімок, тобто той, що сам себе знімає, що найбільше відповідає значенню запозиченого слова. Розглядаємо допустимий відповідник *самосвітлик* (від сам+світл(ина)+ик). Інші відповідники можна використовувати у розмовному стилі. **Приклад вживання:** Уперше поняття «селфі» з'явилося на інтернет-форумах у 2002 році і отримало широку популярність в соціальних мережах.

Компаративний (англ. – comparative) – який виражає порівняння або вживається для вираження